

Nr 52

Utlåtande i anledning av väckta motioner om uppflyttning i högre lönegrad av yrkeslärare vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, m. m.

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Eskilsson* och *Arrhén* (I: 270) och den andra inom andra kammaren av fröken *Wetterström m. fl.* (II: 354), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att inplacera manliga och kvinnliga yrkeslärare vid statens skolor, tillhörande barna- och ungdomsvården och fångvårdens anstalter för till ungdomsfängelse dömda i lönegrad 21.

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres i motionen II: 354 följande.

I proposition nr 25 till 1955 års riksdag angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. framlades förslag om ändrade lönegradsplaceringar för bl. a. lärare vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården. Enligt förslaget skulle tjänstebenenämningen för lärarinna i hushållsgöromål och lärarinna i kvinnlig slöjd ändras till yrkeslärare, varjämte ifrågavarande befattningshavare skulle inplaceras i lönegrad 20, vilket innebar en höjning med en lönegrad. För övriga yrkeslärare vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården föreslogs ingen ändring, vilket medförde att ifrågavarande lärare även i fortsättningen blev inplacerade i lönegrad 20.

I propositionen föreslogs också att yrkeslärare vid centrala verkstadsskolor skulle uppflyttas från lönegrad 20 till lönegrad 21. Härigenom kom yrkeslärarna vid ungdomsvårdsskolorna i sämre löneställning än yrkeslärare vid de centrala verkstadsskolorna.

Enligt socialstyrelsens *petita* för budgetåret 1956/57 beträffande verksamheten vid statens skolor, tillhörande barna- och ungdomsvården, bör yrkeslärarna uppflyttas till lönegrad 21.

I socialstyrelsens till Konungen ingivna anslagsäskanden anges i denna fråga följande:

Genom beslut av 1955 års riksdag uppflyttades yrkeslärarna vid de centrala verkstadsskolorna från lönegrad 20 till lönegrad 21. Yrkeslärarna vid ungdomsvårdsskolorna har sedan 1951 innehaft samma lönegrad som yrkeslärarna vid de centrala verkstadsskolorna. Denna lönegradsplacering skedde i enlighet med ett principuttalande av statsrådet och chefen för socialdepartementet i 1951 års statsverksproposition (s. 67). Ungdomsvårdsskolornas yrkeslärare har ett svårare klientel, längre arbetstid och kortare semester, varför det framstår som oundgängligen nödvändigt att nämnda yrkeslärare och barnavårdslärarinnor uppflyttas från lönegrad 20 till lönegrad 21.

I bil. 7 (femte huvudtiteln) till 1951 års statsverksproposition s. 66—67 anges följande:

I avvaktan på kommande löneregleringar för de centrala verkstadsskolornas lärare har inga förändringar vidtagits i fråga om löneställningen för ungdomsvårdsskolornas här berörda personal. Chefen för ecklesiastikdepartementet kommer denna dag att föreslå, att lönerna för lärare vid centrala verkstadsskolor skola regleras på så sätt, att dessa lärare erhåller arvode motsvarande begynnelselönen i 20 lönegraden samt ålderstillägg motsvarande löneklassuppflyttningar i denna lönegrad. I anslutning till denna lönereglering böra jämväl ungdomsvårdsskolornas yrkeslärare uppflyttas från 19 till 20 lönegraden. Övriga här berörda lönefrågor bör däremot underkastas prövning vid 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

Departementschefen framhåller i sitt yttrande över denna fråga i 1956 års statsverksproposition att det så sent som vid 1955 års riksdag skedde lönegradsuppflyttningar för bl. a. rektorer, yrkeslärare och barnavårdslärarinnor vid ungdomsvårdsskolorna och att dessa frågor inte nu borde prövas på nytt.

Socialstyrelsen har under senare år ständigt framhållit nödvändigheten av en förbättrad lönesättning för yrkeslärare vid ungdomsvårdsskolorna och pekat på de stora svårigheter för att rekrytera och behålla kvalificerad och lämplig personal vid dessa skolor. Dessa svårigheter torde bli än värre om inte ungdomsvårdsskolornas yrkeslärare lönegradsuppflyttas. Som socialstyrelsen framhållit har dessa yrkeslärare i jämförelse med centrala verkstadsskolornas yrkeslärare ett besvärligare klientel, längre arbetstid och kortare ferier. Just dessa omständigheter anföres av socialstyrelsen som skäl för att dessa yrkeslärare bör inplaceras i lönegrad 22.

Förhållandet är på så gott som alla punkter detsamma för yrkeslärarna vid fångvårdens anstalter för till ungdomsfängelse dömda. Dessa yrkeslärare har liksom yrkeslärarna vid barna- och ungdomsvårdsskolorna tidigare följt yrkeslärarna vid centrala verkstadsskolorna när det gäller lönegradsuppflyttningar.

Vi finner för vår del att den lönesättning, yrkeslärarna vid ungdomsvårdsskolorna och vid fångvårdens anstalter för till ungdomsfängelse dömda nu har, är för låg. Enligt vår mening bör de inplaceras i högre lönegrad. Under alla omständigheter bör emellertid lönesättningen för yrkeslärarna vid ungdomsvårdsskolorna och vid fångvårdens anstalter inte vara lägre än som gäller för centrala verkstadsskolornas yrkeslärare.

Över förevarande motioner har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, *statens lönenämnd* avgivit utlåtande och därvid anfört följande.

Enär nuvarande löneställning för yrkeslärarna vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården fastställts efter förhandlingar med vederbörande personalorganisationer och då enligt nämndens mening löneställningen för yrkeslärarna vid fångvårdens anstalter för till ungdomsfängelse dömda bör — såsom nu är fallet — vara densamma som för förstnämnda yrkeslärare, kan nämnden icke tillstyrka att ifrågakvarande tjänster erhålla ändrad lönegradsplacering på grund av vad i motionen hemställts.

Utskottet. I anledning av att i förevarande motioner erinras om propositionen 1955: 25, varigenom yrkeslärarna vid ungdomsvårdsskolorna inplaceras i 20 lönegraden, får utskottet framhålla att frågan om dessa lärares lönegradsplacering var föremål för motionsyrkande jämväl vid nämnda tillfälle. Härvid framställdes samma yrkande som nu, nämligen att ifrågava-

rande yrkeslärare skulle placeras i 21 lönegraden. I sitt utlåtande 1955: 32 fann utskottet för sin del tillräckliga skäl ej föreligga för avvikelse från Kungl. Maj:ts på förhandlingsöverenskommelse grundade förslag på denna punkt och ansåg sig fördenskull ej böra tillstyrka ifrågavarande yrkande. Riksdagen beslöt i enlighet härmed.

När frågan om lönegradsplaceringen för yrkeslärarna vid ungdomsvårdsskolorna nu återkommer finner sig utskottet böra intaga enahanda ståndpunkt som i fjol. Riksdagens godkännande av den förhandlingsöverenskommelse, som låg till grund för fjolårets proposition, synes utskottet böra föranleda att ändring i nämnda riksdagsbeslut ej bör ske annat än på grundval av en eventuell ny behandling av frågan i förhandlingsväg. Det må i detta sammanhang understrykas, att frågan om lönegradsplaceringen av yrkeslärarna vid ungdomsvårdsskolorna endast var en detalj i det stora problemkomplex som var föremål för prövning genom den förut nämnda propositionen 1955: 25, och att ett bifall till det föreliggande motionsyrkandet otvivelaktigt skulle medföra konsekvenser. Utskottet kan med hänsyn till det anförda inte tillstyrka nämnda yrkande, i vad det avser ungdomsvårdsskolorna.

Förevarande motionsyrkande avser jämväl yrkeslärarna vid fångvårdens anstalter för till ungdomsfängelse dömda, vilkas lönegradsplacering inte behandlades i propositionen 1955: 25. Enligt vad utskottet inhämtat finns f. n. inom detta område 3 yrkeslärartjänster i 20 lönegraden, samtliga vid Roxtunaanstalten. Då dessa lärares löneställning hittills anslutits till och enligt statens lönenämnds mening alltjämt bör vara densamma som yrkeslärarnas vid ungdomsvårdsskolorna, får utskottet, under hänvisning till sitt ställningstagande till motionsyrkandet beträffande sistnämnda lärare, avstyrka motionerna jämväl i fråga om fångvårdens yrkeslärare.

På grund av vad i detta ärende förekommit vill utskottet emellertid uttala, att skäl syntes utskottet föreligga för att lönegradsplaceringen för yrkeslärarna vid ungdomsvårdsskolorna och fångvården underkastas förnyad prövning.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 270 och II: 354 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 13 mars 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Leander, Näsgård, Gillström, Näsström, fröken Andersson, herrar Hesselbom, Pålsson, Sundelin, Einar Persson, Birger Andersson, Rikard Svensson och Sunne; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmborg i Skövde, Åkerström, Rubbestad, Hoppe, fröken Elmén, herrar Petterson i Degerfors, Andersson i Mölndal, Staxäng, Widén, Johansson i Mysinge, Almgren, Andreasson och Nelander.

Reservation

av herrar *Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Leander, Gillström, Pålsson, Einar Persson, Birger Andersson, Åkerström, Rubbestad, Petterson* i Degerfors, *Andersson* i Mölndal, *Almgren* och *Andreasson*, vilka ansett att det stycke i utskottets yttrande på s. 3, som börjar med »På grund av» och slutar med »förnyad prövning», bort utgå ur yttrandet.